

Voord strij-
degen

zer Gerefor-
t nooit ge-

1, zelfs zij,
ik van den

in hier niet

in haar be-
quaetie be-

sbath rusten

ngen, uitge-

genwoordige

ar rekende

zorg, dat

iet mochten

op Zondag

geraakt, er

ie in brand

de op het

erdeelde men

as, hooft of

g opkomend

den, op Zon-

Hollandsche

dan de toe-

van het geen

ken als alge-

eenheid van

de deelen der

organisatie in

dat heel het

vogen wordt

ik heeft met

en, waar het

en. En dat

naamgesteld,

een nuwerk

in spil. Van

ht uit, dat

elk, bij elk

er elke nieuwe

en aan. De

ig leger, waar

nu wordt ge-

laagsten mili-

tier toe, niets

de hand van

de ziel is die

gerag, tucht

is de Kerk haar

het te dan-

stormen der

ardoor wekt

aan ieder, die

in schuilt de

er zij zooveel

id.

hebben zulk

atie, zulk een

rde, zulk een

iet. Afgezien

de geschiedenis

os aankleeft,

ot die van het

gebracht, be-

van Christus:

erschen over

nen hebben

naamd. Doch

: onder u, die

n voorganger

in Meester en

at woord zich

tereformeerde

elijke vrijheid

proclameeren.

in de hemelen,

ende over de

en koninklijk

tschielijke sla-

ze geestelijke

ge caricatuur,

ndividualisme

eden worden,

verlamt, alle

ing van een

Samuel en een

Manasse, een

Johannes den

Dooper en een

Paulus. Niet

de starre een-

vormigheid van

het mecha-

nisch doode, maar

de ontloofing van

elke kracht en

gave, die in het

organische leven

verscholen ligt,

was haar ideaal.

Maar hoe streng

de Gereformeerde

Kerk in dat op-

zicht ook de lijn

der praedestinatie

doortrok, waardoor

juist onder de Cal-

vinisten de meest

krachtige persoonlij-

heden, de scherpst

geteekende karakters

gevormd

zijn geworden, zij

heeft daarom toch

nooit aan het vals-

ch individualisme

vrij spel ge-

laten. De Kerk was

haar niet een losse

verzameling van

geloovigen, die elk

naar eigen wilkeur

konden handelen.

Naast de be-

liden van de uit-

verkiesing der per-

sonen handhaafde

zij even krachtig

en beslist, dat de

uitverkorenen saam

vormen het een-

matieke lichaam

van Christus; dat

ze uit levende ste-

enen zijn saame-

gevoegd tot een

geestelijken tem-

pel; dat ze schap-

en zijn van één

kudde, ranken van

één wijnstok.

En dat daarom

deze innerlijke ge-

estelijke eenheid

zich naar buiten

openbaren moet

in de gemeenschap

der heiligen, in

het dienen van

elkander door de

liefde, in het een-

gerind zijn in den

Heere, in het sa-

amstrijden voor de

eere van Gods

naam.

Het sterkst komt

dit uit in de leer

des verbonds. In

het verbond staat

en valt niet elk

zijn eigen heer,

maar heerscht de

wet der gemeen-

schap, zijn allen

saam ver-

bonden in een

hoofd, wordt de

geloofvige be-

grepen en zijn

saam, zijn allen

solidair, voor

elkander aansprak-

kelijk, deelend in

één schuld en

vrijgemaakt door

één gerechtigheid.

Het individualisme

keelt geen gemeen-

schap, geen door

God geleid ver-

band tus-

schen mensch

en mensch. Zijn

leuze is, dat een

iegeeljk doen

moet wat goed

is in zijn

ogen. Het leeft

voor het ex-

centrieke, het

buitensporige,

het vasthouden

aan eigen

meening en in-

zicht. Van de be-

scheidenheid, die

een ander uitnem-

ender acht dan

zichzelf; van de

liefde, die de zwak-

heden der onster-

ken draagt; wil

het individualisme

niets weten.

Juist daardoor

verzwakt het in-

dividualisme het

leven der Kerk. Het

rooft haar de

levenskracht, die

ze noodig heeft

om naar buiten

op treden. Het

maakt, dat ze in

haar worsteling

tegen de haar

vijsandige

machten weerloos

staat.

Een tijdlang

heeft onder de

mannen der

natuurwetenschap

de meening ge-

polden, dat in

den strijd om het

leven de krachtig-

st ontwikkelde

individuen de

zwakke ver-

drongen. Thans

komt men op

de meening

terug. In de

struggle for

life is de over-

winning, niet

aan de krachtig-

ste individuen,

ook niet aan de

groepen die het

sterkst zijn in

getal, maar ge-

lijk het dezer

dagen werd

uitgedrukt

, aan die kleine

gemeen-

schappen, wier

inwendige vol-

komenheid —

vooral kenbaar

aan onderlinge

offervardig-

heid — haar in

staat stelt een

veel groo-

tere omvangrij-

gere gemeen-

schappen het

hoofd te

bieden en deze

te verdringen."

Deze wet, aan

de natuur on-

tleend, geldt

ook voor de

Kerk.

Zulke onze

gereformeerde

kerken, die

zoo klein zijn

in ledental, die

niet rijk zijn

aan talentvolle

personen, toch

invloed ten

goede uitoefenen

op heel ons

volk, dat kan

dit alleen, doordat

de band der

gemeenschap

versterkt wordt,

de onderlinge

offervardigheid

toeneemt en

allen leven

uit één be-

ginsel en voor

één doel.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

examinatie

aan de Kerken,

in Classis ver-

gaderd, aan-

bieden; zoals

bijv. Dr. Havink

heeft moeten

doen. Dat is

een standpunt,

en ook een —

ofschoon niet

gewone —

verklaring van

het „vrije studie,”

bij de vereniging

der beide

Kerkengroepen

in 1892 be-

longen; of men

kan zeggen, dat

in gegevene om-

standigheden

eene